

Кашинцева О.Ю.

Етика і патентне право в сфері охорони здоров'я: українська реформа

Філософія гармонізації прав людини та прав інтелектуальної власності спирається на світові тенденції. Сучасне розуміння суспільством моральності процесу монополізації результатів інтелектуальної діяльності в сфері медицини та фармації зазнає суттєвих змін, повертаючись до моделі верховенства природних прав людини, оскільки саме ці сфери завдали найбільш шкідливих ударів по людській популяції.

Шлях до гармонізації прав людини та прав інтелектуальної власності не позбавлений соціальних та економічних перешкод, подолання яких вимагає об'єднання зусиль громадських організацій, переосмислення усталених парадигм науковою спільнотою та політичної волі міжнародних організацій.

Прагнучи долучитися до міждисциплінарної та транснаціональної дискусії про шляхи гармонізації прав людини та прав інтелектуальної власності, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України заснував Центр гармонізації прав людини та прав інтелектуальної власності (далі – «Центр»). В основу діяльності Центру покладено Концепцію розвитку наукового напрямку «Гармонізація прав людини та прав інтелектуальної власності в сфері медицини та фармації» (далі – «Концепція»).

Розроблена відповідно до пріоритетних напрямів Державної концепції розвитку наукової сфери України Концепція відображає тільки один з-поміж перспективних напрямів науково-дослідної та просвітницької діяльності Центру, які планується розробити найближчим часом. Наразі пріоритетними напрямками дослідження Центру визначені такі:

- проблеми правової охорони наукових досліджень у сфері медицини та фармації;
- проблеми правової охорони результатів наукової діяльності та результатів клінічних досліджень у сфері фармації як об'єктів інтелектуальної власності;
- проблеми гармонізації прав винахідників, медичних закладів та фармацевтичних компаній у сфері інтелектуальної власності.

Ключові слова: права людини, інтелектуальна власність, етика, охорона здоров'я, патентна реформа

Кашинцева О.Ю.

Этика и патентное право в сфере охраны здоровья: украинская реформа

Освещены этические и правовые аспекты гармонизации прав человека и прав интеллектуальной собственности в сфере охраны здоровья, определены основные тенденции украинской патентной реформы в медицине и фармации.

Раскрыты особенности деятельности Центра гармонизации прав человека и прав интеллектуальной собственности (далее - «Центр»), основанного Научно-исследовательским институтом интеллектуальной собственности НАПрН Украины. В основу деятельности Центра положена Концепция развития научного направления «Гармонизация прав человека и прав интеллектуальной собственности в сфере медицины и фармации» (далее - «Концепция»). Концепция разработана в соответствии с приоритетными направлениями Государственной концепции развития научной сферы Украины.

Концепция отражает только одно из перспективных направлений научно-исследовательской и просветительской деятельности Центра, которые планируется разработать в ближайшее время. Сейчас приоритетными направлениями исследования Центра являются:

- проблемы правовой охраны научных исследований в сфере медицины и фармации;
- проблемы правовой охраны результатов научной деятельности и результатов клинических исследований в области фармации как объектов интеллектуальной собственности;
- проблемы гармонизации прав изобретателей, медицинских учреждений и фармацевтических компаний в сфере интеллектуальной собственности.

Ключевые слова: права человека, интеллектуальная собственность, этика, охрана здоровья, патентная реформа.

Література

1. Chapma A.R. A Human Rights Perspective on intellectual property, scientific progress and access to the scientific benefits / A.R. Chapman [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.wipo.int/edocs/mdocs/tk/en/wipo_unhchr_ip_pnl_98/wipo_unhchr_ip_pnl_98_5.pdf
2. Downes D. The 1999 WTO Review of Life Patenting Under TRIPS / David Downes / Center for International Environmental Law, Washington, D.C., September 1998, p. 1 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: www.iprsonline.org
3. The Maastricht Guidelines on Violations of Economic, Social and Cultural Rights, reprinted in International Commission of Jurists, Economic, Social and Cultural Rights: A Compilation of Essential Documents (Geneva: ICJ, 1997) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: https://www1.umn.edu/humanrts/instree/Maastrichtguidelines_.html
4. Center for Harmonization of Human Rights and IP Rights [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ndiiv.org.ua/en/about-the-institute.html>
5. Conception of the Development of Scientific Direction: «Harmonization of Human Rights and Intellectual Property Rights in the Sphere of Medicine and Pharmacy» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ndiiv.org.ua/en/conception.html>
6. European Union – Ukraine Association Agreement [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://eeas.europa.eu/ukraine/assoagreement/assoagreement-2013_en.htm
7. Convention for the protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine // – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&NT=164>
8. Cresp R. Patenting and Ethics: A Dubious Connection (2001/2002) 5 Bio-Science Law Review 71 / R. Crespi [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.alrc.gov.au/publications/7-exclusions-patentability/exclusions-patentability-social-or-ethical-grounds>
9. Ho C. Building a Better Mousetrap: Patenting Biotechnology in the European Community' (1992) / C. Ho // 3 Duke Journal of Comparative and International Law 173, 195 cited in B Looney. Should Genes be Patented? The Gene Patenting Controversy: Legal, Ethical, and Policy Foundations of an International Agreement' (1994) 26 Law and Policy in International Business 101, 12.

10. Baldock C. Report Q 150: Patentability Requirements and Scope of Protection of Expressed Sequence Tags (ESTs), Single Nucleotide Polymorphisms (SNPs) and Entire Genomes' (2000) 22 European Intellectual Property Review 39, 40.
11. Organisation for Economic Co-operation and Development, Genetic Inventions, Intellectual Property Rights and Licensing Practices: Evidence and Policies (2002), 75.
12. Law of Ukraine «On the Protection of Rights to Inventions and Utility Models» // The Official Journal of the Verhovna Rada (Parliament) of Ukraine [OJU], 1994, No. 7, art.
13. Gluchman V . Human Being and Morality in Ethics of Social Consequences (Problems in Contemporary Philosophy / V. Gluchman. – Edwin Mellen Pr (November 2003). Australian Centre for Intellectual Property in Agriculture, Submission P81, 16 April 2004; B Sherman, 'Regulating Access and Use of Genetic Resources: Intellectual Property Law and Biodiscovery' (2003) 25 European Intellectual Property Review 301
15. Drahos P. Biotechnology Patents, Markets and Morality / P. Drahos. – (1999) 21 European Intellectual Property Review. – 1999. – 1 21.
16. Nicol D. Should Human Genes be Patentable Inventions under Australian Patent Law? / D. Nicol // 3 Journal of Law and Medicine. – 1996.
17. Forsyth M. Biotechnology, Patents and Public Policy: A Proposal for Reform in Australia / M. Forsyth // 11 Australian Intellectual Property Journal. – 2000.
18. Joos v Commissioner of Patents (1972) 126 CLR 611, 623; Advanced Building Systems Pty Ltd v Ramset Fastners (Aust) Pty Ltd (1998) 194 CLR 171, 190; Anaesthetic Supplies Pty Ltd v Rescare Ltd (1994) 50 FCR 1, 41; Bristol-Myers Squibb Company v FH Faulding & Co Ltd (1998) 41 IRP 467, 479–481, on appeal to the Full Federal Court; Bristol-Myers Squibb Co v FH Faulding & Co Ltd (2000) 170 ALR 439, 444–445.
19. Óáîää ïðî ïððã³ääëüí³ äñîäèðè ïðää³íðääèðòàëëüíç äëäñîñð³ [Äëäèððîí-îéé ðäñóðñ]. – Ðäæè äñðóíó: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_018 (Uhoda pro torhivelni aspekty prav intelektualnoi vlasnosti [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_018).
20. Australia–United States Free Trade Agreement [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dfat.gov.au/fta/ausfta/>
21. European Patent Convention (entered into force on 7 October 1977), art 53(a) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.epo.org/law-practice/legal-texts/epc.html>
22. Directive 98/44/EC of the European Parliament and of the Council of 6 July 1998 on the legal protection of biotechnological inventions [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:31998L0044>
23. Operational Guidance For Ethics Review of Health Related Researches with Human Participants / World Health Organization, 2011.